

TRADUCERI ALE ALEXANDRIEI DIN LIMBA ROMÂNĂ ÎN LIMBA BULGARĂ MODERNĂ

GHEORGHI DANCEV (Veliko-Tărnovo)

Celebra carte despre vitejiile și cuceririle lui Alexandru Macedon — foarte răspîdită, atît în evul mediu cît și mai tîrziu, în aproape toate literaturile europene și în unele literaturi orientale¹ — pătrunde de timpuriu și în literatura bulgară. Fabulația romantică ce transpunea pe cititorul bulgar din evul mediu în locuri îndepărtate și necunoscute, episoadele fantastico-exotice, făceau ca Alexandria să satisfacă nevoia crescîndă de lectură laică. Ceretările au arătat că în Bulgaria interesul față de *Alexandria* este foarte vechi. Ea a fost tradusă pentru prima dată din limba greacă în limba veche bulgară, probabil încă în sec. al X-lea — al XI-lea².

În afară de această primă traducere, în Bulgaria se răspîndește mai tîrziu și așa numita «Alexandrie sirbească». Manuscrisele din sec. al XV-lea — al XVII-lea păstrate în Biblioteca națională „Chiril și Metodie” din Sofia³ vădesc legăturile cu redacția sîrbă a acestei povestiri, care a fost cunoscută și tradusă în secolul al XVI-lea — al XVII-lea și în România⁴.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, în Bulgaria se manifestă din nou un viu interes față de expedițiile și aventurile lui Alexandru Macedon. Nevoia de lectură laică, străbătută, de un suflu eroic, îi determină pe mulți cărturari să-și îndrepte privirile spre *Alexandria*, atît de populară în trecut. Cărturarii bulgari din perioada Renașterii se adresează atunci atît puținelor manuscrise slavo-bulgare salvate de-a lungul secolelor, cît și literaturilor vecine — greacă și română.

¹ Vezi I. S. Lurie, *Александрия. Роман об Александре Македонском по русской рукописи XV века*, Moscova-Leningrad, 1965, p. 5.

² *История на българската литература*, vol. I, sub redacția prof. Petăr Dinekov, Editura Academiei bulgare de științe, Sofia 1963, p. 167.

³ B. Tonev, *Опис на ръкописите и старопечатните книги в Народна библиотека в София*, vol. I, Sofia, 1910, p. 280, nr. 319; p. 449 nr. 434; vol. II, 1923, p. 434 nr. 771; p. 438 nr. 772.

⁴ N. Cartoian, *Alexandria în literatura românească*, București, 1910; același, *Cărțile populare în literatura românească*, vol. I, București, 1929.